

**CONCILIO||RVM QVATVOR GENE=||ralium. Niceni.
Constantinopolitani. Ephesini. et Calce=||donensis. Que
diuus Gregorius magnus tanq[uam]|| quatuor Euangelia
colit ac veneratur.||**

Merlin, Jacques

Coloniae, 1530

VD16 M 4842

Decreta Felicis pape.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72934](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-72934)

dei. Propter qd nō deficimus, sed licet es q foris est nō hō corrūpiſ, tñ is q iniſus est renouaſ de die in diē, id eñ qd in pſenti est momētaneū & leue tribulatōis nřa ſupra modū in ſublimitate & eternū gloriæ pōdus operat in nobis, nō cōtēplātibus q vident, ſed q nō vidētur. Que vi- dētur eñ, tpalia ſunt: q aūt nō vidētur, & tera ſunt. Scimus eñ qm si terrefris domus nřa hu- ius habitatois diſſoluā, q ex deo & dificationē habemus, domū nō manuafactā & ternā in ccelis. Nā & in hoc ingemiscimus habitatioē noſtrā q de ccelo eſt ſupindui cupiētes, ſi tñ veſtit & nō nudū inueniamur. Nā & q ſumus in hoc tabernaculo, ingemiscimus grauati, eo q nolumus ſpoliari, ſed ſuperueſtiri, vt abſorbeat quod mortale à vita. Qui aūt efficit nos in hoc iſum de us, q dedit nobis pignus ſpūs. Audiētes igit ſemp & ſcientes, qm dū ſumus in hoc corpore pe- regrināmūr à dño. Per fidē eñ ambulamus, & nō per ſpeciē. Audemus aūt & bonā voluntatē habemus magis peregrinari à corpore, & pſentes eſſe ad deū, & ideo cōtendimus, ſue abſen- tes, ſue pſentes placere ei. Omnes eñ nos maniſtari oportet ante tribunal Christi, vt refe- rat vnuſquicq propria corporis prout gemit, ſue bonū, ſue malū. Scientes ergo timorē dñi ho- minibū ſuademuſ, deo aūt maniſtū ſumus. Spero aūt & in cōſcientijs veſtris maniſtos nos eſſe, nō iteſe nos cōmendamuſ vobis, ſed occaſionē damuſ vobis gloriandi pro nobis, vt ha- beatis ad eos q in facie gloriātūr, & nō in corde. Siue eñ mēte excedimus deo, ſue ſobrii ſum⁹ vobis. Charitas eñ Christi vrget nos, & ſtimantes hoc, qm ſi vnuſ pro oībus mortuus eſt, er- go oēs mortui ſunt, vt & q viuant, iā nō ſibi viuant, ſed ei q pro iſiſ mortuus eſt, & rufurrexit Itaqz nos ex hoc neminē iā nouimus ſecūdū carnē, & ſi agnouimus ſecūdū carnē Christum, ſed nūc iā non nouimus. Si qua ergo in Christo noua creatura vetera tranſierūt, ecce facta ſunt oīa vera. Cia aūt ex deo, qui recōciliauit nos ſibi per Christū, & debet nobis ministeriū reconciliatōis, qm quidē deus eraſt in Christo mundū reconcilians ſibi, nō reputā illis delicta ipſorū, & poſuit in nobis verbū recōciliationis. Pro Christo ergo legatōe fungimur, tanq deo exhortātē p. nos. Obſeruamus pro Chō recōciliamini deo. Eū qui nō nouerat p. eñ, pro no- biſ peccatū ſecit, vt nos efficeremur iuſtitia dei in ipſo. Aduiantes aūt exhortamur ne in va- cuū grām dei recipiatis. Ait eñ, Tēpore accepto exaudiu te, & in die ſalutis adiuui te. Ecce nūc tēpū ſeceptabile. Ecce nūc dies ſalutis, nemini dantes vllā offenſionē, vt nō vituperetur ministeriū noſtrū, ſed in oībus exhibeamuſ noſmetipſos ſicut dei ministros in multa patiētia, in tribulatōib⁹, in neceſſitatib⁹, in anguſtijs, in plagijs, in carcerib⁹, in ſeditōib⁹, in labori- bus, in vigilijs, in ieunijs, in caſtitate, in ſciā, in longanimitate, in ſuauitate, in ſpū ſcīo, in cha- ritatē nō ſicta, in verbo veritatis, in virtute dei, p. armo iuſtitiae à dextris & à ſinistris, p. gratiā & ignobilatē, per infamiā & bonā famā, vt ſeductores & veraces, ſicut ignoti & cogniti q̄ ſi moriētes, & ecce viuimus, vt caſtigati, & nō mortificati, quaſi triftes, ſemper aūt gaudentes, ſi- cut egētes, multos aūt locūpletāres, tanq nihil habentes, & oīa poſſidētes. De cā tero frēs gau- dete, perfecti eſt ote, exhortamini, pacē habete, vt deus pacis & dilectionis ſit ſemper vobisq. Amē. Data. III. Idus Junij, Maximo & Olibrio viris claris. conf.

Inſcipiunt decreta felicis pape.

Quod missa celebratio alibi q̄ in deo dicatis locis non debeat fieri, niſi magna co-
vulerit neceſſitas. Capitulum primum.

De ecclesijs ſacrationum dubitatione, quid ſit agendum. Cap. ſecundum

Ileclissimiſ ſratribus oībus Ep̄is per diuersas prouincias conſtitutis, A. Felix ep̄s in dño ſalutē. Magno munere miſericordiæ dei totius ec- cleſiæ catholicæ multiplicata ſunt gaudia, cū ecclesijs ſtatutis eo vi- get ordine, quo apl̄orū ſuccelfores illū ſtatuerūt. Et cū antiqui hostiſ, aſtūtia eū turbari agnoscim⁹, nō modico cōtriftamur mōrōre. Quā ob cauſam frēs hortamur vos, monemus, & flagitamus, vt à tramite, apl̄ic & iſtitutionis nequaq̄ recedatis, nec à capite diſſidatis, ſed fidē & ordinē, quē apostoli & apl̄ici viri ſtatuerūt abſq; vlla hæſitatiōe te- neat. Nā ſi colūna alicuius magnæ domus ruerint, ipſa poſtea dom⁹, miniſte ſtabit. Sic & vos colūna ecclesiæ eſtis, ſi labefactari ceperitis

ſancta ecclesiæ q p. vos regit, tabescit & labit. Hęc frēs q dico valde timēda ſunt & ſummo mo- deramine pēſanda, atq; ne fiāt cauēda. I pſa eñ p. ſe veritas ait, Vos eſtis ſal terra, q ſi ſal eu- nuerit, in q ſaliſt. Ecce terra, ideo charifim̄i vos moneo, q a debitor ſum vobis, & valde vos diſiigo, & qn bona audio de vobis nimis ſum gauſiſ, & eōtra, qn mala, nimis cōturbat. Ego vero quis à vobis p. lōga terra, atq; maris interualla diſiſtus ſum, ſum tñ oīo vobis corde cōiunctus, idq̄ de beatitudine vīa erga me modiſ oībus cōfido, q a cū me vicifim̄ diligitis, à me nō eſtis lōge, vnde ḡas referimus illi grano ſinapis, q ex modici deſpicabilisq ſeminis ſpe-

Decreta Felicis pape.

¶ Ita ramis ex eadē radice surgetibus atq; se distendentibus vspquaq; diffusis, vt in volatilia celi cūcta nidificet, gratiaq; sit fermēto illi q; tribus farinæ satis totius hūani gñis massam in vnitate conspergit, atq; paruo lapidi q; abscessus est de monte sine manibus, & occupauit vniuerlam faciē orbis terræ, q; ad hæc se vspquaq; distēdit, vt omni hūano ghe in vnitate redacto, totius corpus p̄ficeret ecclesiæ, atq; ita ad totius cōpagis pertinerer cōmodū mēbrorum participialis ista distinctio. Vnde nos q̄q; à vobis nō longe sumus, q; in illo q; vbiq; est, vnuſ sumus. Agamus ergo ei ḡras q; solutis inimicitij in carne sua fecit, vt in omni orbe terraq; vnuſ eset ḡrex, & vnuſ ouile sub se vno pastore, semp memoris qd egregius p̄dicator admoneat, dicēs. Solliciti seruate vnitatem sp̄as in vinculo pacis, sancti tatis v̄z scripta q; ad sedē aplīca misisti sup quibusdā cōsultis, q̄li ad caput vt inde acciperetis respōsa, vnde oīs ecclesia totius religionis sumpliſt exordiū, grataanter suscepit, & breuiter vobis respondere curauit.

¶ Capitulum primum.

B De ecclesiæ em cōsacratiōe, & de missar; celebrationibus nō alicubi q; in sacris dño locis absq; magna necessitate fieri debere liquet oībus qbus sunt nota noui ac veteris testamēti p̄cepta. Tabernaculū vero Moysen dño p̄cipiente fecisse & sacrasse cū mēsa & altari eius & cōtextoris vasis vñcib; ad diuinū cultū explēdū legimus, & nō solū diuinis precibus ea sacrasse, sed etiā sancti olei vñctiōe dño iubēte pliniſſe nouimus. Qualiter aut̄ hæc facta sint & nō alij ipsa sacra q; sacerdotes sacra vñctiōe delibuti, dñoq; cū vestib; sc̄tis sacrati, & leuitæ tractabāt, ferebāt, erigebāt, & deponebāt, in ip̄is institutiōibus q; dño iubēte p̄ Moysen cōscripte sunt, reperit. Qualiter ergo David regū p̄iſſimus amplificauerit cultū dei & tēplū dñi aedificare voluit, sed ppter multū sanguinē quē effuderat, prohibitus est, & ip̄se collegerat expēſas, Salomoq; filius eius idipm qd ip̄se facere optauerat iubēte & auxiliātē deo p̄fecit, & tēplū cū altari, & reliqua ad diuinū cultū pagendū cōſecravit in libro Regū inter cōtexta legi ita: Aedificās, inḡ, Salomon dño aedificauit habitaculū tuū fortissimū, soliū tuū sempiternū, cōuertitq; rex faciē suam & bñdixit oī ecclesiæ Israel. Oīs enī ecclesiæ Israel stabat. Et ait, Bñdixit dñs deus Israel q; locutus est ore suo ad David patrē meū, & in manibus meis p̄fecit dicēs. A die q; eduxi popu- lū meū Israel de Aegypto nō elegi ciuitatē de vniuersis tribubus Israel vt aedificaret domū, & esset nomē meū ibi, sed elegi David vt eēt sup populū meū Israel, voluitq; David p̄ meus aedi- ficare domū nomini dñi dei Israel, & ait dñs ad David patrē meū. Qd cogitasti in corde tuo aedificare domū nomini meo bñfecisti hoc ip̄m mēte tractās. Veritamē tu nō aedificabis domū, sed filius tuus q; egrediet de renib; tuis ip̄se aedificabit domū nomini meo. Cōfirmavit dñs sermonē suū quē locutus est, stetiq; pro David p̄fe meo, & sedi sup thronū Israel sicu locutus est dñs. Et aedificauit domū nomini dñi dei Israel, & cōſtitui ſibi locū arcē in q; fcedus dñi ē qd p̄cūſit cū p̄ribus n̄fis, qñ egressi sunt de terra Aegypti. Stetit aut̄ Salomon aū altare dñi in co- ſpectu ecclesiæ Israel & exp̄adit manus suas in ccelū, & ait, Dñe deus Israel nō est ſimilis tui in ccelo desup, & sup terrā deorsum q; custodis pactū & miā ſeruis tuis q; ambulat corā te in toto corde ſuo q; cultodisti David patrē meo q; locutus es ei. Ore locutus es, & manibus p̄fecisti, vt hæc dies p̄bat. Nūc igis dñs deus Israel, & cōſerua David ſamulo tuo p̄fī meo q; locutus es ei, dicēs. Nō auferet de te vir corā me q; ſedeat sup thronū Israel, ita tū ſi cultodierint filii tui vi- am suā, vt ambulēt corā me ſicut ambulast in cōſpectu meo. Et nūc deus Israel firmētur verba tua q; locutus est David ſeruo tuo p̄fī meo. Ergo ne putādū est q; vere deus habitat ſup terrā. Si em ccelū & celi ccelo te capere nō poſſunt, ito magis domus hæc quā aedificauit. Sed respice ad orationē ſerui tui, & ad p̄ces eius dñe deus meus. Audi dñe hymnū & orationē quā ſeruis tuus orat corā te hodie, vt ſicut oculi tui apti ſunt sup domū hæc nocte & die ſuper domū de q; dixisti. Erit nomē meū ibi vt exaudias deſcationē ſerui tui, & populi tui Israel, qd- cūq; orauerit in loco iſto, & exaudias in loco habitaculi tui in ccelo & cū exaudieris, propiti- uis eris. Si peccauerit hō in proximū ſuā, & habuerit aliqd iuramētū quo teneat aſtrictū & ve- nerit, ppter iuramētū corā altari tuo in domū tuā exaudies in ccelo & facies, & iudicabis ſer- uos tuos cōdēnans impiū, & reddēs viā ſuā ſup caput eius, iuſtificās q; iuſtū & retribuēs ei ſe- cundū iuſtitiā ſuā. Si fugerit populus tuus ſup inimicos ſuos, q; peccatum est tibi & agentes p̄cēnitētiā & cōſitētiē nomini tuo, venerint & orauerint & deprecati te fuerint in domo hac exaudi in ccelo & dimittē p̄ctū ſpopuli tui Israel, & reduces eos in terrā quā dedisti patribus eoz. Si clauſum fuerit ccelū & nō pluerit propter p̄ctū eoz, & orantes in loco iſto, p̄cēnitētiā egerint nomini tuo, & a peccatis ſuis cōverſiſuerint propter afflictionē ſuā, exaudies eos in ccelo, & dimittē peccata ſeruo, & populi tui Israel, & ostende eis viā bonā per quā am- bulent, & da pluuiā ſuper terrā quā dedisti populo tuo in possessionē. Fames si oborta fuerit in terra, aut pestilētia, aut corruptus aer, aut crugo. Locusta, rubigo, & afflixerit eū & inimi- cus eius portas obſidēs oīs plaga, vniuersa infirmitas, cūctaq; deuoratio & imprecatiō q; acci- derit

derit omni homini de populo tuo Israel, si q̄ agnouerit plagā cordis sui & expāderit manus suas in domo hac, tu exaudies in cœlo, in loco habitatiōis tuz & repropiciaberis & facies, vt des vnicuiq; secundū vias suas, sicut videris cor eius, q̄a tu nosti solus cor oīm filiorū hoīm vt timeāt te cūcīs diebus qbus viuūt sup faciē terre, quā dedisti patribus n̄ris, Insup & alienigena q nō est de populo tuo Israel, cū venerit de terra longinqua propter nomē tuū. Audietur eīm nomē tuū magnū, & manus tua fortis, & brachiū tuū extentū vbiq;. Cū venerit ergo & orauerit in loco hoc, tu exaudies in cœlo, in firmamēto habitaculi tui, & facies oīa pro qbus inuocauerit te alienigena, vt discāt vniuersi populi terraz nomē tuum timere, sicut populus tuus Israel, & probēt, q̄a nomē tuū inuocatū est sup domū hāc quā ædificau. Si egressus fuerit populus tuus ad bellū, cōtra inimicos suos p̄ viā quoctūq; miseris eos, orabūt te cōtra viam ciuitatis quā elegisti, & cōtra domū quā ædificau nomini tuo, & exaudies in cœlo orationē eoꝝ & p̄ces eoꝝ, & facies iudiciū eoꝝ. Qđ si peccauerint tibi, Nō est eīm hō qui non peccet, & iratus tradideris eos inimicis suis & captiuū duci fuerint in terrā inimicorū lōge vel prope, & egerint p̄cēnitētiā in corde suo, in loco captiuūtatis, & cōuerſi dēpcati fuerint te in captiuūtate sua dicētes, Peccauimus, inīque egimus, ipie gessimus, & reuersi fuerint ad te in vniuerso corde suo, & tota aīa sua, in terra inimicorū suoꝝ ad quā captiuū duci fuerāt & orauerint te cōtra viam terræ suę, quā dedisti patribus eoꝝ & ciuitatis quam elegisti & tēpli qđ ædificau nomini tuo, exaudies in cœlo in firmamēto solij tui orationē & p̄ces eoꝝ, & facies iudiciū eoꝝ & p̄piciaberis populu tuo q̄ peccauit tibi, & oībus iniquitatibus eoꝝ qbus suaricati sunt in te, & dabis misericordiā corā eis q̄ eos captiuos habuerint, vt misereant eis. Populus eīm tuus est & h̄ereditas tua, q̄s eduxisti de terra Aegypti, de medio fornaci ferreꝝ, vt sint oculi tui apti ad depreciationē l̄rū tui & populū tui Israel, & exaudies eos in vniuersis pro qbus inuocabūt te, tu eīm separasti eos tibi in h̄ereditatem de vniuersis populis terraz, sicut locutus est p̄ Moysen seruū tuū, q̄i eduxisti patres n̄os de terra Aegypti dñe deus. Factū est aut̄ cū cōplesset Salomon orās dñm orationē & depreciationē hāc, surrexit de cōspectu altaris dñi. Vtrūq; eīm genu in terra fixerat, & manus expāderat ad cœlū. Stetit ergo & bñdixit omni ecclēsię Israel voce magna dīces. Bñdictus dñs q̄ dedit requiē populo suo Israel, iuxta oīa q̄ locutus est. Nō cecidit ne vnuſ qui dē sermo in oībus q̄ locutus est per Moysen seruū suū. Sit dñs deus nobiscum sicut fuit cū patribus n̄ris, nō derelinquēs nos ne q̄ proīcīes, sed inclinet corda nostra ad sē, vt ambulemus in vniuersis vijs eius, & custodiamus mandata eius & ceremonias & iudicia q̄cūq; mādauit patribus nostris, & sint sermones mei isti qbus deprecatus sum corā dño appropinquare dño deo nostro de ac nocte, vt faciat iudiciū seruo suo & populo suo Israel p̄ singulos dies, & sciāt oīs populi terraz, q̄a dñs ipse est deus, & non est aliis absc̄q; eo. Sit dñs cor nostrū perfectū cū dño deo nostro, vt ambulemus in decretis eius, & custodiamus mādata eius sicut & hodie, Igif rex & oīs Israel cū eo immolabāt viictimas corā dño, mactauit p̄ hostias pacificas quas immolauit dño, Boum vigintiduo millia, Ouiū, CXX millia, & dedicauerūt tēplū domino rex & filij Israel. In die illa sanctificauit rex mediū atrij quod erat ante domū dñi. Fecit aut̄ ibi holocaustū & sacrificiū & adipē pacificorū, quia altare æneū quod erat corā dño minus erat, & capere nō poterat holocaustū & sacrificiū & adipē pacificorū. Fecit aut̄ Salomon in tēpore illo festiuitate celebrē, & oīs Israel cū eo multitudo magna ab introitu Emath vsq; ad rīvum Aegypti corā dño deo nostro septē diebus & septē diebus, i. quatuordecim diebus & in die octaua dimisit populos. Iudæi ergo loca in quibus dño sacrificabāt, diuinis habebāt supplicationibus cōsecrata, nec in alijs q̄ in deo dicatis locis munera dño offerebat. Si eīm Iudei q̄ umbra legis deseruebāt, hāc faciebat, multo magis quibus ueritas patefacta est, & gratia & ueritas per Iesum Christū data est, tēpla dño ædificare, & prout melius possumus ornare eaq; diuinis p̄cibus, & sanctis vñctionibus suis cū altari bus, & vafis, vestibus q̄q; & reliquis ad diuinū cultū explendū vñstisibus deuote & solenniter sacrare, & non in alijs q̄ in dño sacratiss ab ep̄is, & non à corepis q̄ s̄epe prohibiti sunt, niſi (vt p̄dictū est) summa exigente necessitate missas celebrare, nec sacrificia dño offerre debemus. Et hoc si summa necessitas age re cōpulerit, nō in domibus, q̄a in sacrī canonibus sacrificia in domibus offerri prohibita sunt sed in tabernaculis diuinis p̄cibus à p̄tōificib⁹ dicatis & in mēsis dño sacratis, & sacra vñctione à p̄tōificib⁹ delibutis pro summa (vt p̄fixū est) necessitate & nō pro libito cuiusq; & pigritia agat. Satius ergo est missam nō cantare, aut nō audire, q̄ in illis locis vñfieri nō oportet, niſi (vt s̄epe dictū est) pro summa cōtingat necessitate, qm̄ necessitas nō habet legē. Vnde scriptū est, Vide ne offeras holocausta tua in omni loco quē videris, sed in loco quē elegerit dñs deus tuus. Et in exodo legi, Vos vidistis, q̄a de cœlo locutus sum vobis. Nō facietis deos argenteos, nec deos aureos facietis vobis. Altare de terra facietis mihi & offeretis sup illud holocausta & pacifica vestra. Quis vestras & boues in omni loco in quo memoria fuerit noīs mei,

Decreta Felicis pape.

Et sicut nō alij q̄ sacramenti dñi sacerdotes debet missas cātare nec sacrificia offerre, sic nec in alijs q̄ in p̄fatis dñi sacramentis locis missas cātare aut sacrificia offerre licebit. Si autē vt legit in cōcilio Laodicēi, cap. XXVI. Quod hi q̄ nō sunt ab ep̄is ordinati, tā in ecclesiis, q̄ in domibus exorcizare nō possunt, multo magis maioris gradus ministeria, nisi ab ep̄is q̄ ad eos gradus sunt sacramenti, quibus fungi debet officia agi vel sacrificia offerri licet. Quod autē vt paulo superius filibet est oblationes in domibus offerri nō debet, in eodē cōcilio cap. LIX. prohibitū, habet ita. Nō oportet in domibus oblatōes celebrari ab ep̄is & pb̄is, Solēnitates vero dedicationū ecclesiaḡ & sacerdotū, p̄ singulos annos sunt celebrāda, Ipsi dñi exēpla dāte, q̄ ad festū dedicatiōis rēpli oībus id faciēdū dans formā cū reliquis populis eandē festiuitatē celebraturus ventit, sicut scriptū est, facta sunt encenia in Hierosolymis & hyems erat, Et ambulabat Iesus ī tēplo, in portico Salomonis. Quod autē octō dieḡ sint encenia celebrāda, in libro Regū pacta de

¶ Capitulum secundum.

(dicatiōe tēpli reperies,

A ¶ De ecclesiaḡ cōsecratione quotiens dubitat, & nec certa scriptura, nec certi testes existunt, à quibus consecratio sciatur, absq; vīla dubitatione scitote eas ēē consecrandas, nec talis trepidatio faciat deteriorationē, qm̄ non monstrat esse iteratū, quod nescitur factū, his fratres testimonijs scripturaḡ apostolica autoritate cōsultis vestris breuiter respondisse sufficiat. V obis tā p̄uidendū est, & oībus p̄dicandū, vt illicita nō agant, & dñi p̄cepta conseruentur, & fideliter peragant. Rogamus autē vos frēs, vt dicta apostoli replicemus, corripite inquietos, cōsolamini p̄fillanimes, suscipite infirmos, patiētes estote ad oēs. Videte ne qs malū pro malo aliqui reddat, sed semp̄ quod bonū est sectamini in inuicē, & in oēs semp̄ gaudete sine intermissione orate, in omnibus gratias agite. Hēc est em̄ voluntas dei in Christo Iesu ī oībus vobis. Spiritū nolite extinguere, prophetias nolite spernere. Oia autē probate, quod bonū est tenete ab omni secie mala abstinetе vos. Ipse autē deus pacis sanctificet vos per oia, vt integer sp̄s vester, & anima & corpus sine q̄rela ī aduentu dñi nostri Iesu Christi seruetur. Data Calendas Martij, Lampadio & Oreste, IIII. consulibus.

¶ Epistola eiusdem exhortatoria ad Sabinam.

B S ingulare mēbrū ecclēsiae tuae religionis amplitudinē existere, & à nobis reuerēdissime colisatis est oībus manifestū, in ipso em̄ apice nobilitatis multo nobiliorē ecclēsiae deuotionē impēdīs, & magis latā Christi agnitione p̄ceptis eius obtēperas, & infide potius exultas q̄ tanti ḡnis flore iactaris. Sūma virtus est vicisse gloriam carnis, & magna est Christi ḡra nobilitatē moribus superasle dñi filia merito illustris. Certa iḡi existens dilectissima vīta huius q̄uncq; sunt spacia & ternis diuinisq; officijs illustrare cōtende, vt qui insignē te p̄sttit, reddat sibi p̄ secula clariorē. Quapropter tuā hortamur dilectionē, vt bonū qđ c̄cepisti, semp̄ impleri nō differas, quia nō laudatur initī, sed finis. Sapientiā em̄ te hortamur diligere & scrutari, vt rationabilit̄ & sapient̄ disponas & iudices ea q̄ tibi cōmissa sunt, dicē te dño per prophetā. Erudimini q̄ iudicatis terrā, Time ergo dñm, & mandata eius serua, & diligē eū totis visceribus, & proximū tuū sicut te ipsum. Deus altissimus creauit sapientiam in spū sancto, & vidit & dimūerauit eā terram & mensus est, & effudit illā sup̄ oia opera sua, & super omne carnem secundū datum suū præbuit illam diligētibus fe. Timor dñi gloria & gloriatio & lætitia & corona exultationis. Timor dñi delectabit cor, & dabit lætitia & gaudī in lōgitū dinē dieḡ. Timenti dñm bene erit in extremis, & in die defunctionis suā benedicetur. Dilectio dei honorabilis sapientia, quibus autē apparuerit in visu, diligunt eam in visione & in agnitionē magniliū suoḡ. Initī sapientiā timor dñi, & cum fidelibus in vulva concreatus est, & cū electis foemini gradit, & iustis & fidelibus agnoscitur. Timor domini scientiā religiositas custodiet & iustificabit cor, iocunditatē atq; gaudiū dabit. Timenti dominum bene erit, & in diebus cōsummationis illius bēngdicetur. Plenitudo sapientiā est timere dominū, & plenitudo à fructibus illius. Omne domum illius implebit à generationibus & receptacula à thesauris illius. Corona sapientiā timor domini, Replens pacē & salutis fructum, & vidit, & dimūerauit eā, vtraq; autē sunt dona dei scientiā & intellectus prudētiā. Sapientiā cōpatet, & gloriā tenetū se exaltat. Radix sapientiā est, timere dñm, Rami em̄ illius longæ ui in thesauris sapientiā, intellectus & scientiā religiositas, execratio autē peccatoribus sapientia. Timor domini expellit peccatū. Nā qui sine timore est, non poterit iustificari. Iracundia em̄ animoſitatis illius subuersio est. Vtq; in tēpus sustinebit patiens, & postea redditio iocunditatis. Bonus sensus vīsq; ad tēpus abscondet verba illius, & labia multoq; enarrabūt sensum illius, in thesauris sapientiā significatio disciplinæ, execratio autē peccatori cultura dei, fili cōcupisces sapientiā, serua iustitiā, & deus p̄hebit illa tibi. Sapientiā em̄ & disciplina timor dñi, & hoc qđ bñplacitū est illis fides & māsuetudo, & adimplebit thesauros illius. Contumax nō sis & incredibilis timoris dñi, & ne accesseris ad illū duplići corde, ne fueris hypocrita in conspectu hoīm, & nō scādali-

zeris

zeris labijs tuis. Attende in illis ne forte cadas & ponas scandalū aīz tuę, & adducas in hono rationē tibi, & reuelet deus absōsa tua. Pro fide & iustitia ac pro salutę aīz certa semp & pro adiutorio fratrū virilr age, vt à dño recipias remunerationē. Scriptū est em̄, Fili cōserua tēpus & deuita à malo. Pro aīa tua nō cōfundaris dicere vēz. Est em̄ cōfusio adducēs p̄ctm̄, & est cō fusio adducēs grām & gloriā, ne accipias faciē aduersus faciē tuā, nec aduersus animā tuā men diciū. Nō reuerearis proximū tuū in casu tuo, nec retineas verbū in tpe salutis, nō abscondas sapiētiā tuam in decorē eius. In lingua em̄ agnoscit sapiētiā, & sensus, & sciētiā, & doctrina, in verbis veritatis, & firmamentis, in opibus iustitiz, nō cōtradicas veritati vlo mō & de mēdaciō in eruditōis tue. Nō cōfundaris cōfiteri p̄ctā tua, & ne subiicias te homini pro p̄ctō, noli re sistere cōtra faciē potētis, nec coneris cōtra ičtū fluminis, pro iustitia agonizare pro aīa tua, & vscq; ad mortē certa pro iustitia, & deus expugnabit pro te inimicos tuos, noli tacitus eē in lingua tua & inutilis, & remissus in opibus tuis, noli eē sicut leo in domo tua, euertēs domesticos tuos, & opprimēs subiectos tibi. Nō sit manus tua porrecta ad accipiēdū & ad dādū collēcta. His fulta scripturaz autoritatib⁹ semp fta recta, & à via veritatis ne auertaris, vt grām dei acquiras, & honoř hoīm amicitia fruaris, tātočg tua voluntas facilius ab amore huius seculi exeat, quāto & impellit dū vocat. Nā nos & p̄sentes vos uidere cupimus & absentibus per epistolā salte colloq desideramus. Vnde & optamus vt vos beatus Petrus apłor⁹ princeps ad sua limina feliciter perducat, quatenus in oīpotētis gratia persfrui vestra p̄sientia mereamur.

Data. XII. Calend. Nouem. Lampadio & Oreste. IIII. consulibus.

Incipiunt Decreta Bonifacij pape.

¶ Ep̄la eiusdē ad Eulaliū Alexadrinū ep̄m, de recōciliatiōe Carthaginēsis ecclēse directa.

Onifacius efs Eulalio coēpo salutē. Olim & ab initio tantā percepi- A mus à beato Petro apłor⁹ principe fiduciā, vt habeamus autoritatē vniuersali ecclēsiaz auxiliante dño subuenire, & quicqd nocivum est autoritatē aplīca corrīgere & emēdere. Ad hoc em̄ diuinaz disposi- tionis prouisio gradus & diuersos cōstituit eē distinctos, vt dū reue rentiā minores potiorib⁹ exhiberēt, & potiores minorib⁹ dilectiōne impēderēt, vna cōcordiaz fieret ex diueritate cōtexio, & recte officiag fñare et administratio singulor⁹, neḡ vniueritas alia pote rit rōne subfistere, nifi hmōi magnus eā differentiaz ordo seruaret.

Quia vero creatura in vna eadēc & qualitate gubernari vel viuere nō p̄t cōlestiū militariū exēpla nos instruūt, qā dū sint angeli sint archāgeli, liq̄t qā nō x̄qles sunt, sed in ptāte & ordine sicut nostis differt alter ab altero. Si ergo inter hos q̄ sine p̄ctō sunt cōstat ista eē distinctio, q̄ hoīm abnuat se libēter dispositiōi submittere? Hinc em̄ pax & cha- ritas mutua se vice cōplectunt, & manet firma cōcordia in alterna, & deo placita dilectōe syn- ceritas. Quia igif vñūquodq̄ salubriter tūc cōplet officiū, cū fuerit vñus ad quē possit recurri sp̄positus, vota nostra charitatē tuā latere nolumus, ne q̄ particeps fuit sollicitudinis, gaudiorsū fructus reddaf extorris. Et ideo Carthaginēsem ecclēsiaz ad cōmunionē nostrā rediisse dho p̄ piciātē tradētibus significamus alloquiq̄s, & mādatorez q̄ legatis nřis dedimus seriē in oībus fu- isse cōpletā. De qua parte, vt ad dilectionē tuā plenius p̄fecte gaudiū pueniret libellū Eulaliū stratis & cōfacerdotis nři Carthaginēsis epi, & Iustini clemētissimi principis oriētis sacraz li- teraz exēplaria pariter credidimus destināda. Iudicātes nihilominus p̄ oriētis p̄tes plurimos epos sic fecisse. Sugeſt vt à nobis cōpetētibus p̄cibus diuinitas exorata cōcedat, quatenus de ali arū q̄q ecclēsiaz redintegratiōe gratulemur. Ea vero q̄ significare curauimus in eoz sacerdo- tū q̄ fraternitati tua vicini sunt curabis p̄ferte notitiā, vt & ipsi de effectu tāta rei gfas nobis- cū cōleſtis misericōdīa bñficijs referre nō cessent. Aurelius em̄ p̄fecte Carthaginēsis ecclēsiaz oīm epi, cū collegis suis instigāte diabolo surgibire t̄pibus p̄decēfōz nō oī Bonifacij atq; Cōleſtīni cōtra Romanā ecclēsiaz cōp̄it, sed vidēs se mō p̄cis Aurelij Eulalius à Romanaz ecclēsiaz cō munione segregātū. Humiliās recognouit se pacē & cōmunionē Romanaz ecclēsiez petēs sub- scribēdo vñā cū collegis suis dānauit aplīca autoritate oēs scripturas q̄ aduersus Romanaz ec- clēsiaz priuilegia facta quoq̄ ingenio fuerint. ¶ Exēplar precū eius & Iustini p̄dicti principis,

Prima salus est, recte fidei regulā custodire, & à cōstitutis patrū nullatenus deuiare, & q̄a nō p̄t dñi nři Iesu Christi p̄termiti snia dicētis. Tu es Petrus & sup̄ hāc petrā zdi- fificabo ecclēsiaz meā. Et hāc q̄ dicta sunt, reze probant effectibus, qā in sede aplīca ex- tra maculā semp est catholica seruata religio. De qua spe & fide minime separari cu- pientes, & patrū sequētes cōstituta anathematizamus oēs qui cōtra sanctā Romanā & apo- stolicā ecclēsiaz superbiēdo suas erigūt ceruicē, sequētes in oībus aplīca sedē & p̄dicantes eius